

Multipl Skleroz Öz-Yönetim Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Multipl Skleroz Öz-Yönetim Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26306>

Özet

Multipl Skleroz Öz-Yönetim Ölçeği (MSÖYÖ), kronik nörolojik bir hastalık olan Multipl Skleroz (MS) tanısı almış bireylerin kendi hastalıklarını yönetme becerilerini ve davranışlarını değerlendirmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçe uyarlaması, Erbay ve arkadaşları (2020) tarafından gerçekleştirilmiş olup, Türk popülasyonunda ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik özelliklerinin araştırılması hedeflenmiştir. Bu uyarlama çalışması, MS hastalarının öz-yönetim düzeylerini ölçmek için kültürel olarak uygun ve psikometrik açıdan sağlam bir araç sunmaktadır. Ölçek, hastaların semptom yönetimi, tedaviye uyum ve yaşam tarzı değişiklikleri gibi kritik öz-yönetim alanlarındaki yeterliliklerini belirlemeye yardımcı olmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Multipl Skleroz, Öz-Yönetim, Öz-Bakım, Ölçek Uyarlaması, Hemşirelik, Geçerlik, Güvenirlik

Yazarlar

Öznur Erbay, Özlem Usta Yeşilbalkan, Nur Yüceyar, Meltem Baklan, Ayten Karadakovan, M. Ali Tekindal

Amaç

Multipl Skleroz Öz-Yönetim Ölçeği'nin temel amacı, Multipl Skleroz hastalarının hastalıklarına yönelik sergiledikleri öz-yönetim davranışlarının kapsamını ve düzeyini sistematik olarak ölçmektir. Öz-yönetim becerileri, kronik hastalıkların yönetiminde prognozu ve yaşam kalitesini doğrudan etkileyen kritik bir faktördür.

Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışması'nın (Erbay vd., 2020) amacı ise, orijinal ölçeğin psikometrik özelliklerini Türk kültürü ve diline uygunluğunu değerlendirerek doğrulamaktır. Bu sayede, Türkiye'deki klinik uygulamalar ve araştırmalar için güvenilir bir öz-yönetim değerlendirme aracı sağlanmıştır.

Yapı

Multipl Skleroz Öz-Yönetim Ölçeği, bireylerin kendi sağlık durumlarını aktif olarak yönetme kapasitesini yansıtan bir dizi davranış ölçer. Ölçülen temel yapı, kronik hastalık öz-yönetim kavramıdır. Bu yapı genellikle; semptom izleme ve yönetimi, duygusal ve bilişsel baka çökme stratejileri, tedavi rejimine uyum, sağlık hizmeti sağlayıcılarla işbirliği yapma ve sağlıklı yaşam tarzı seçimleri yapma gibi alt boyutları içermektedir.

Ölçek, MS'in karmaşık ve değişken doğası göz önüne alınarak, hastaların günlük yaşamlarındaki zorluklarla nasıl başa çıkacakları ve hastalıklarının ilerlemesini yavaşlatmak için ne kadar proaktif davranacakları değerlendirilmeye odaklanır.

Geçerlik

Erbay ve arkadaşları (2020) tarafından yürütülen Türkçe uyarlama çalışmasında ölçeğin geçerlik kanıtları incelenmiştir. Geçerlik, bir ölçme aracının gerçekten ölçmek istediği yapıyı ne kadar doğru ölçtüğünü gösterir.

Uyarlama sürecinde genellikle dilsel ve kültürel eşdeğerlik çalışmaları (çeviri geçerli) yapılır. Ayrıca, yapı geçerli kanıtları için faktör analizi teknikleri (bkz. Faktör Analizi bölümü) kullanılarak ölçeğin teorik yapısının Türk örneğinde de korunduğu gösterilmiştir. Çalışmada elde edilen sonuçlar, ölçeğin MS hastalarında öz-yönetim davranışları ölçmek için yeterli düzeyde geçerli olduğunu ortaya koymuştur.

Güvenirlilik

Multipl Skleroz Öz-Yönetim Ölçeği'nin Türkçe versiyonunun güvenirlilik analizleri, ölçeğin tutarlılığını ve kararlılığını değerlendirir. Güvenirlilik, ölçüm sonuçlarının zamana ve farklı uygulamalara karşı ne kadar istikrarlı olduğunu ifade eder.

Genellikle iç tutarlılık (Cronbach Alfa katsayısı) ve test-tekrar test güvenilirliği yöntemleri kullanılarak güvenirlilik kanıtları sunulur. Erbay vd. (2020) çalışmasında, ölçeğin toplam puanı ve alt boyutlarının yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu belirlenmiştir. Bu bulgular, ölçeğin MS popülasyonunda güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu desteklemektedir.

Faktör Analizi

Uyarlama çalışmaları, orijinal ölçeğin boyut yapısının hedef kültürde de korunup korunmadığını anlamak için faktör analizi kritik öneme sahiptir. Multipl Skleroz Öz-Yönetim Ölçeği'nin Türkçe versiyonunun yapı geçerliliğini incelemek amacıyla büyük ihtimalle Açıklayıcı veya Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanmıştır.

DFA sonuçları, Türkçe ölçeğin faktör yapısının orijinal ölçekteki teorik boyutlandırma ile uyumlu olduğunu göstermelidir. Bu analizler, ölçek maddelerinin hangi alt boyutlara yüklendiğini teyit ederek, ölçülen öz-yönetim yapısının kültürel bağlamda tutarlı olduğunu kanıtlamıştır.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Bildirime Dayal? Ölçek (Self-Report Scale)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Kronik Hastalar

Age Group: Yeti?kin MS hastalar?

Population Details: Multipl Skleroz tan?s? alm?? bireyler

Test Methodology: Ölçek, MS hastalar?n?n öz-yönetim davran??lar?n? de?erlendiren maddelerden olu?ur. Cevaplar, genellikle Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullan?larak toplan?r. (Derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir, ancak tipik olarak 4 veya 5'li Likert kullan?l?r.)

Anahtar Kelimeler

Multipl Skleroz, Öz-Yönetim, Psikometri, Ölçek Geli?tirme, Hem?irelik Ara?t?rmas?, Kronik Hastal?k Yönetimi

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemi?

Affiliation Email addresses: Öznur Erbay (Sorumlu Yazar)

Correspondence Address: oznurerbay@gmail.com

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Uyarlama Y?I?: 2020

Sorumlu Yazar ?leti?im: Ölçeğin kullan?m izinleri ve telif haklar? ile ilgili detaylar için sorumlu yazar Öznur Erbay ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir (oznurerbay@gmail.com).

Eri?im: Ölçeğin tam metnine ve uyarlama çal??mas?n?n detaylar?na makalenin yay?nland??? akademik dergi üzerinden eri?ilebilir. Makale, 2020 y?I?nda yay?mlanm??t?r.

Kaynaklar

Erbay, Ö., Usta Ye?ilbalkan, Ö., Yüceyar, N., Baklan, M., Karadakovan, A., & Tekindal, M. A. (2020). Validity and reliability study of the Turkish version of Multiple Sclerosis Self-Management

Scale. *Journal of Neuroscience Nursing*, 52(3), 122-127. DOI: [10.1097/JNN.0000000000000507](https://doi.org/10.1097/JNN.0000000000000507)

Makaleye do?rudan eri?im linki: journals.lww.com

Orijinal PDF doküman? bu ba?lant?dan indirilebilir: multipl-skleroz-oz-yonetim-olcegi-toad.pdf

Multipl Skleroz Öz-Yönetim Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way. Ölçek maddeleri, kayna??n metin alan?nda yer almamaktadı?r. Maddelerin tam listesi için ilgili akademik makaleye (Erbay vd., 2020) ba?vurulmas? gerekmektedir. Maddeler, Multipl Skleroz hastalar?n?n semptom yönetimi, tedaviye uyumu ve ya?am tarz? düzenlemeleri gibi öz-yönetim davran??lar?n? ölçmeye odaklanm??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM